

POSTANOWIENIE

Dnia 11 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **R.K.**

skazanego za czyn z art. 224 § 2 k.k. w zb. z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

po rozpoznaniu na posiedzeniu w Izbie Karnej w dniu 11 października 2019 r.,
zażaleń skazanego na: 1) postanowienie Sądu Okręgowego w O. z dnia 1 sierpnia 2019 r., sygn. VII Ka (...), o odmowie przywrócenia terminu do złożenia wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 8 maja 2019 r., oraz 2) zarządzenie Przewodniczącego VII Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w O. z dnia 1 sierpnia 2019 r. o odmowie przyjęcia wniosku skazanego R.K. o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 8 maja 2019 r.,
na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

postanowił:

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie i zarządzenie.

UZASADNIENIE

W dniu 27 czerwca 2019 r. (data nadania) skazany R.K. złożył wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w O., podnosząc, że nie dostał żadnej informacji o treści zapadłego wyroku Sądu odwoławczego od swojego obrońcy, czym w jego ocenie obrońca działał na jego szkodę. Skarżący ponadto wskazał, że obrońca nie powiadamiał go o poczynaniach procesowych i się z nim nie kontaktował.

Jednocześnie R.K. wniósł o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego (k. 398, k. 399).

Postanowieniem z dnia 1 sierpnia 2019 r. Sąd Okręgowy w O., na podstawie art. 126 § 1 k.p.k., odmówił R.K. przywrócenia terminu do złożenia wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 8 maja 2019 r., w sprawie sygn. akt VII Ka (...). Sąd stwierdził, że skazany nie dołożył starań aby dowiedzieć się co się dzieje w jego sprawie, nie skontaktował się, chociażby telefonicznie z Sądem Okręgowym w celu powzięcia informacji o treści wyroku, chociaż był poinformowany o terminie rozprawy apelacyjnej. Przed wydaniem postanowienia Sąd zobowiązał adwokata S. S. do udzielenia informacji co do ustaleń z oskarżonym R.K. odnośnie złożenia wniosku o uzasadnienie wyroku. W odpowiedzi na to wezwanie adwokat oświadczył, że nie ustalał ze skazanym kwestii składania wniosku o uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w tej sprawie, skazany nie kontaktował się z nim przed rozprawą apelacyjną ani po niej i nie uprzedził o zamiarze dalszego skarżenia wyroku. Powołując się na art. 84 § 2 k.p.k. adwokat stwierdził, że nie miał obowiązku podejmowania czynności procesowych po prawomocnym zakończeniu postępowania, a nie dostrzegając uzasadnionych podstaw do skargi kasacyjnej i wobec braku kontaktu ze strony skazanego, przyjął, że również on nie jest zainteresowany wywiedzeniem kasacji.

Na powyższe postanowienie zażalenie złożył skazany. Postanowieniu zarzucił obrazę przepisów postępowania polegającą na naruszeniu art. 4 k.p.k. poprzez niezachowanie obiektywizmu i uwzględnienie w zaskarżonym postanowieniu jedynie domysłów niekorzystnych dla oskarżonego, przy jednoczesnym całkowitym pominięciu wszystkich okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonego, oraz art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie zupełnie dowolnej, jednostronnej i wybiórczej oceny niepełnego materiału dowodowego. Ponadto skazany podniósł, że Sąd Okręgowy dopuścił się błędu w ustaleniach faktycznych przyjmując, że nie dołożył starań by dowiedzieć co się dzieje w jego sprawie. Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku. W uzasadnieniu zażalenia skazany stwierdził, że nie podejmował czynności mając zaufanie do swojego adwokata, powołał się również na orzecznictwo Sądu

Najwyższego, zgodnie z którym niedotrzymanie terminu do dokonania czynności procesowej przez obrońcę z jego winy stanowi podstawę do przywrócenia oskarżonemu terminu do dokonania danej czynności. Wskazał też, że z powodu zastraszania ze strony Służby Więziennej nie był w stanie przedsięwziąć czynności procesowych, co powinno być uznane za usprawiedliwienie dla przekroczenia terminu.

Zarządzeniem upoważnianego sędziego Sądu Okręgowego w O. z dnia 22 sierpnia 2019 r. sprawa została przedstawiona Sądowi Najwyższemu celem rozpoznania wskazanego powyżej zażalenia. W Sądzie Najwyższym sprawę zarejestrowano pod sygn. akt I KZ 11/19.

Zarządzeniem Przewodniczącego VII Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w O. z dnia 1 sierpnia 2019 r. odmówiono przyjęcia wniosku skazanego R.K. o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 8 maja 2019 r., sygn. akt VII Ka (...), jako złożonego po terminie.

Powyższe zarządzenie również zostało zaskarżone przez skazanego. Skazany podniósł analogiczne zarzuty jak we wcześniej opisanym zażaleniu tj. obraży art. 7 k.p.k., art. 4 k.p.k. oraz „błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za podstawę zarządzenia”. Skarżący wniósł o zmianę zarządzenia poprzez uznanie i przyjęcie wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w O..

Zarządzeniem upoważnionego sędziego Sądu Okręgowego w O. z dnia 22 sierpnia 2019 r. sprawa została przedstawiona Sądowi Najwyższemu celem rozpoznania zażalenia. W Sądzie Najwyższym sprawę zarejestrowano pod sygn. akt I KZ 12/19.

Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 29 sierpnia 2019 r., I KZ 12/19, połączył do wspólnego rozpoznania sprawę I KZ 12/19 ze sprawą I KZ 11/19 i postanowił zakreślić w repertorium sprawę I KZ 12/19 jako załatwioną w inny sposób.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenia skazanego nie zasługują na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należało się odnieść do postanowienia Sądu Okręgowego w O. z dnia 1 sierpnia 2019 r., sygn. VII Ka (...) o odmowie przywrócenia terminu do złożenia wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 8 maja 2019 r.

Z analizy akt sprawy wynika, że na rozprawie apelacyjnej w dniu 8 maja 2019 r. oskarżony R.K. nie stawiał się. O jej terminie został prawidłowo zawiadomiony (k. 368). Skazany został pouczone o możliwości doprowadzenia na rozprawę odwoławczą (art. 451 k.p.k.), o co nie wnosił. W imieniu skazanego stawiał się obrońca z urzędu adw. A.W., z substytucji adw. S.S.. Z protokołu rozprawy wynika, że obrońca i prokurator byli obecni przy ogłoszeniu wyroku. Ponadto pouczone ich o treści „art. 457 § 2 k.p.k. w zw. z art. 422 k.p.k. oraz o prawie, terminie i sposobie wniesienia kasacji” (k. 377v).

Zgodnie z treścią art. 524 § 1 k.p.k. wniosek o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem należy zgłosić w terminie zawitym 7 dni od daty ogłoszenia orzeczenia, a jeżeli ustawa przewiduje doręczenie orzeczenia – od daty jego doręczenia. Obowiązek doręczenia orzeczenia uaktualnia się jedynie w razie spełnienia warunków określonych w art. 422 § 2a k.p.k., tzn. jedynie wobec oskarżonego pozbawionego wolności, który nie ma obrońcy i – pomimo złożenia wniosku o doprowadzenie go na termin rozprawy, na którym ogłoszono wyrok – nie był obecny podczas ogłoszenia wyroku. Nie wnioskując o doprowadzenie na rozprawę apelacyjną skazany nie spełnił jednej z przesłanek doręczenia mu wyroku Sądu Okręgowego, pomimo że o treści art. 100 § 3 i art. 422 k.p.k. został pouczone na pierwszej rozprawie głównej (k. 186 v). Wobec tego nie ma wątpliwości, że termin do złożenia rzeczowego wniosku rozpoczął bieg od daty ogłoszenia wyroku Sądu Okręgowego.

Odnosząc się do argumentów skarżącego dotyczących zaniedbań jego obrońcy jako powodu przywrócenia terminu, trzeba stwierdzić co następuje. Skarżący ma rację, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego zawinione zaniechania obrońcy w zakresie dokonania czynności procesowej w terminie stanowią niezależną od strony przyczynę niedotrzymania tego terminu w rozumieniu art. 126 § 1 k.p.k. (por. m.in. przywołane przez skarżącego postanowienie SN z dnia 17 stycznia 2008 r., V KK 448/07, które dotyczyło jednak

zaniechań obrońcy ustanowionego w sprawie przez oskarżonego a nie obrońcy z urzędu). Skarżący nie wziął jednak pod uwagę treści art. 84 § 2 k.p.k., zgodnie z którym obrońca wyznaczony z urzędu nie ma obowiązku podejmowania czynności na rzecz oskarżonego po prawomocnym zakończeniu postępowania. Wielokrotnie w swoich orzeczeniach Sąd Najwyższy wskazywał, że obowiązki obrońcy z urzędu wygasają z chwilą prawomocnego zakończenia postępowania, w którym został ustanowiony, tym samym z chwilą ogłoszenia wyroku sądu odwoławczego obrońca z urzędu nie jest już zobowiązany do podejmowania dalszych czynności procesowych w imieniu i na rzecz oskarżonego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2017 r., III KZ 91/16, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2012 r., V KZ 1/12). Wobec tego obrońca skazanego nie był zobowiązany do złożenia wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku. Mógł to uczynić, bowiem przepis art. 84 § 1 k.p.k. przewiduje, że także obrońca z urzędu jest uprawniony (ale nie zobowiązany) do działania w całym postępowaniu, nie wyłączając czynności po uprawomocnieniu się orzeczenia. Kluczowe jest zatem ustalenie, czy skazany w jakikolwiek sposób przed rozprawą apelacyjną lub bezpośrednio po niej przejawiał wobec swego obrońcy wolę wywiedzenia kasacji.

Z pisemnych wyjaśnień adw. S.S. z dnia 29 lipca 2019 r. wynika, że „nie ustalał ze skazanym kwestii składania wniosku o uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w O. w przedmiotowej sprawie”. W tym samym piśmie stwierdzono, że skazany nie kontaktował się z nim, ani przed rozprawą apelacyjną, ani po niej i nie uprzedził o zamiarze dalszego skarżenia wyroku. Adwokat przyznał jedynie, że skazany kontaktował się z nim telefonicznie „być może 25 czerwca 2019 r.” (k. 410), zatem znacznie ponad miesiąc od daty rozprawy apelacyjnej i ogłoszenia wyroku Sądu Okręgowego w jego sprawie. Skoro zatem obrońca z urzędu nie miał obowiązku podejmowania dalszych czynności, to ewentualne skorzystanie przez niego z uprawnienia do działania po uprawomocnieniu się wyroku należy postrzegać przez pryzmat ustaleń poczynionych między nim a skazanym. Skazany miał świadomość tego, że został wyznaczony termin rozprawy odwoławczej, a co za tym idzie powinien liczyć się z możliwością wydania orzeczenia. Nie było przeszkód by skontaktować się z obrońcą czy też sekretariatem Sądu Okręgowego

w O. celem uzyskania informacji o sprawie (etapie, na jakim się znajduje), ewentualnie o zapadłym rozstrzygnięciu. Co istotne, skazany nie miał żadnych problemów z nawiązaniem kontaktu ze swoim dotychczasowym obrońcą, co wynika zarówno z wniosku o przywrócenie terminu, jak i pisma adw. S.S. z dnia 29 lipca 2019 r. Skazany nie wykazał żadnej aktywności w tym kierunku. Uznać zatem należy, że skoro skazany tego nie uczynił, zaskarżone postanowienie jest słuszne a niedotrzymanie terminu było wynikiem braku staranności i rzetelności skazanego w prowadzeniu swoich spraw, nie nastąpiło więc "z przyczyn od niego niezależnych" w rozumieniu art. 126 § 1 k.p.k.

Skarżący wskazuje również, że z powodu złego traktowania przez Służbę Więzienną nie był w stanie dokonać czynności procesowych w terminie. Z przedstawionych przez skazanego okoliczności oraz akt sprawy nie wynika jednak, aby uniemożliwiano mu prowadzenie korespondencji z Sądem. Świadczy o tym chociażby fakt, że samodzielnie i w terminie złożył wniosek o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu I instancji (k. 319), zaś przed rozprawą apelacyjną wnioskował o wyznaczenie obrońcy z urzędu (k. 369). Na to ostatnie pismo została mu udzielona odpowiedź, że w sprawie jest już wyznaczony obrońca z urzędu. Podano też ponownie skazanemu dane adresowe oraz numer telefonu komórkowego tego obrońcy (k. 371).

Przechodząc do zaskarżonego zarządzenia o odmowie przyjęcia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu II instancji, to stwierdzić należy, że wniesione zażalenie nie podważa jego prawidłowości. Wydanie zaskarżonego zarządzenia z dnia 1 sierpnia 2019 r. jest bezpośrednią konsekwencją postanowienia Sądu Okręgowego w O. o odmowie przywrócenia terminu do złożenia wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku tego Sądu z dnia 8 maja 2019 r. Skoro skarżącemu nie udało się podważyć przez Sądem Najwyższym słuszności tego postanowienia, to również zarządzenie z dnia 1 sierpnia 2019 r., będące bezpośrednią konsekwencją wspomnianego postanowienia, należało utrzymać w mocy.

Podsumowując, postanowienie Sądu Okręgowego w O. z dnia 1 sierpnia 2019 r. oraz zarządzenie Przewodniczącego VII Wydziału Karnego Odwoławczego

Sądu Okręgowego w O. z dnia 1 sierpnia 2019 r. jako słuszne należało utrzymać w mocy.

as